

10 tablo sahte çıktı

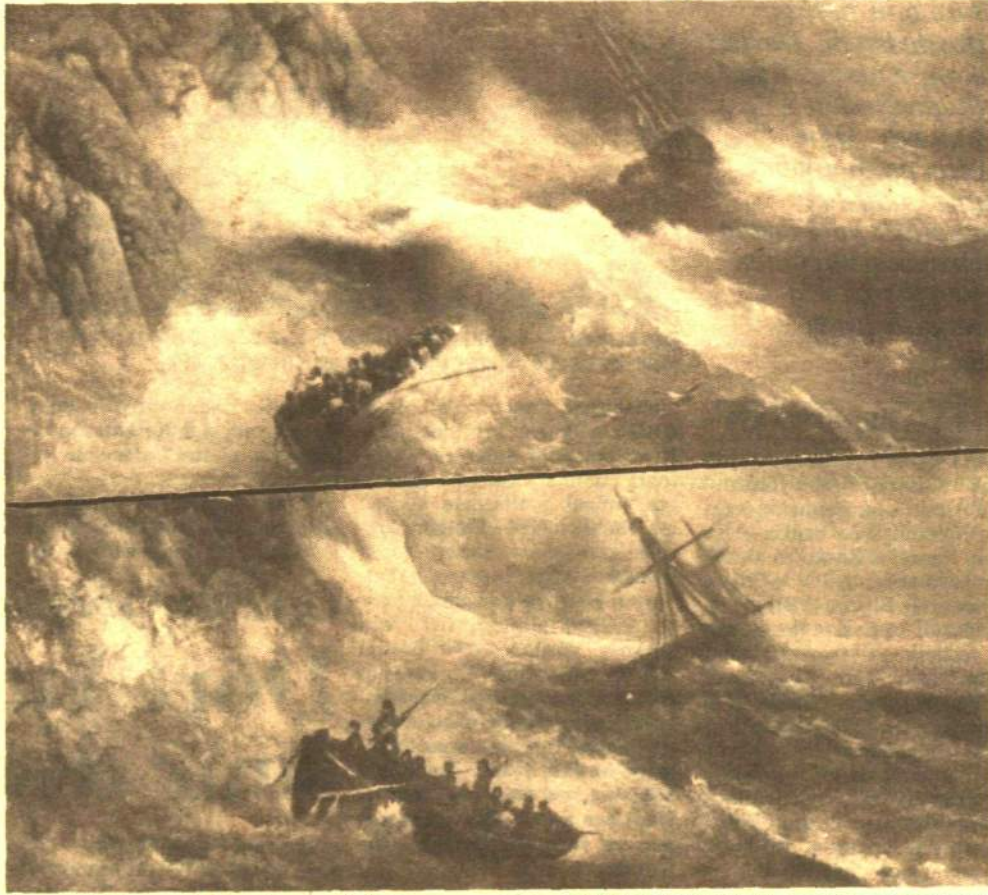
İstanbul'daki koleksiyonlardan derlenen Ayvazovski tabloları 10 aralık gününe kadar Şişli Beymen'de sergileniyor. Sovyetler Birliği'nden gelen Moskova Tretyakov Devlet Galerisi baş uzmanı Galina Sergeyevna Çurak, tabloların 10 kadarının sahte olduğunu saptadı.

LALİ FİLOĞLU

Ayvazovski'nin resimleri 100 yıl arayla bir kez daha toplu olarak İstanbul'da sergileniyor. "Deniz ressamı" olarak tanınan İvan Konstantinoviç Ayvazovski(1817-1900), Türkiye'de birkaç kez bulunmuş, Sultan Abdülmecit, Abdülaziz ve II. Abdülhamit tarafından saraya kabul edilmişti. Yaşamı boyunca çeşitli ülkelerin devlet adamlarından ödüller alan ve sergiler açan ünlü Rus ressam, 1888 yılında İstanbul'da da bir sergi açmıştı.

Tam anlamıyla bir Karadeniz tutkunu olan, Süveyş Kanalı açılış törenlerine davet edilerek kanalı ilk resimleyen, yarım yüzyıl içinde 4000-6000 arası resim yaptığı tahmin edilen ve ününü Mısır'dan Chicago'ya kadar duyuran Ayvazovski'nin tabloları, 10 aralık tarihine kadar Şişli Beymen Sanat Galerisi'nde sergileniyor. Ressam-Restoratör Doç. Fethi Kayaalp'in danışmanlığında, İstanbul'daki özel koleksiyonlardan ve resmi kurumlardan derlenen Ayvazovski tabloları, daha sonra Moskova Tretyakov Devlet Galerisi Başuzmanı Galina Sergeyevna Çurak tarafından da bir kez daha gözden geçirildi.

Bu inceleme sırasında dünyanın en çok taklit edilen ressamlarından biri olan Ayvazovski'nin İs-

Ayvazovski'nin gerçeği ve sahtesi — Ünlü Rus ressamı Ayvazovski'nin İstanbul'daki koleksiyonlarda yer alan yapıtları Şişli Beymen'de sergileniyor. Bu arada Sovyetler Birliği'nden gelen uzman Galina Sergeyevna Çurak, dünyanın en çok taklit edilen ressamlarından Ayvazovski'nin tablolarını inceliyor. Üstteki tablo, sanatçının 1874'te yaptığı "Karadeniz Boğazında Tahliyeciler" adlı yapıtı ve bu tablo sergide yer alıyor. Alttaki tablo ise aynı tablonun taklidi. Bir koleksiyonerin getirdiği tablonun sahte olduğu Çurak tarafından saptandı.

tanbul'da da büyük ölçüde taklidi bulunduğu ortaya çıktı. Serginin açılış gününe kadar çeşitli koleksiyonerlerin Beymen Sanat Galerisi'ne taşıdığı Ayvazovskilerden 10'dan fazlasının sahte olduğu da bu sergi sayesinde anlaşıldı. Tabloların bir kısmının sahte olduğu

Doç. Fethi Kayaalp tarafından ortaya çıkarılmıştı.

Moskova Devlet Tarihi Arşiv Enstitüsü'nden "tarih uzmanı" diploması alan ve 19. yüzyıl ikinci yarısına ait ressamlar üzerinde çalışmalarını sürdüren Çurak, bir yandan ilk kez gördüğü Ayva-

zovski tablolarının verdiği coşku-yu yaşarken, öte yandan gerçek ve taklit Ayvazovskileri de birbirinden ayırma görevini üstlendi. Çurak'la görüşmeye gittiğimizde biz de dört taklit Ayvazovski tablosunu görme fırsatını bulduk. Çurak, tabloları inceledikten sonra bu dört tablodan hiçbirinin Ayvazovski olmadığını söyledi.

28 ve 29 kasım günleri saat 15.00'te, galeride sergiyle ilgili olarak konferanslar verecek olan Galina Çurak, sergide yer alan iki tablo üzerinde özellikle duruyor. Bunlardan birisi "Sahile Vurmuş Gemi". Çurak'a göre bu tablo Ayvazovski'nin en belirgin özelliklerini -gemi, deniz, güneş- taşıyor. Diğeri ise yine Ermeni Patrikhanesi'nden getirilen "Koyunlar". 19. yüzyıl sanat tarihi uzmanı Çurak, Ayvazovski'nin koyun sürüsünü konu aldığı bir başka tablosu için 1860'lı yıllarda özel bir sergi açıldığını ve tablonun bir İngiliz'e satıldığını söylüyor. "Koyunlar" tablosu üzerine şimdiye kadar çeşitli söylentiler çıkmış. Ermeni Patrikhanesi'ndeki arşiv görevlilerinin anlattıklarına göre Ayvazovski, bir çoban dostunun fırtınada koyunlarını yitirmesi üzerine bu resmi yapmış ve arkadaşına hediye etmiş. Çurak ise Ayvazovski'nin mektuplarından, sanatçının Kırım'ın Feodosya kıyı kentinde çok sayıda koyunları olduğunu ve bir fırtınada büyük bir bölümünü kaybettiğini bildiklerini belirtiyor.

Çurak, 19. yüzyılın ikinci yarısına ait sanat dünyası üzerinde uzman, ancak bir süredir Sovyetler Birliği'nde yaşanan "glasnost"un sanata yansımalarıyla ilgili de bazı görüşleri var. Aynı zamanda Tretyakov Devlet Galerisi'nde müdür yardımcılığı görevini sürdüren Galina Sergeyevna Çurak'a yıllarca müzelerin depolarında bekletilen tabloların bugünkü durumlarını soruyoruz. Çurak, bütün müzeler adına konuşamayacağını, ancak Tretyakov Sanat Galerisi'nde artık kilit altında tutulan hiçbir yapıtın bulunmadığını söylüyor. Çurak'a göre yasakların kaldırılmasından sonra sanatseverler daha çok ressamı tanımaya başladı, müzelerin önlerinde kuyruklar oluşmaya başladı, çok sayıda sergi açıldı ve ressamlar daha serbest işlere yöneldi. Şimdi Sovyetler Birliği'nde yaşayanlar sanata daha çok yaklaştı ve Çurak'ın söylediklerine göre sanatta kendisini insanlara göstermeye başladı.